

Förbundet Rörelsehindrade

www.forbundetrorelsehindre.se

INFORMATIONSBLAD – oktober 2008

Seminarium med oppositionen

Seminariet om regeringens handikappolitik som vi planerade att ha med Statsministern Fredrik Reinfeldt blir tyvärr inte möjligt att genomföra. Istället har vi nu satsat på att ett seminarium med oppositionen – Är ni för eller emot oss? Seminariet kommer att äga rum fredagen den 7 november på ABF huset, Sveavägen 41, Stockholm. Se också särskild inbjudan.

LSS kommitténs betänkande

Vi redogör här för de kanske viktigaste förslagen för FörRs medlemmar. Framst då de som handlar om rätten till personlig assistans.

FöR är inte officiellt remissinstans. Då det är en väldigt viktig utredning kommer vi ändå att i ett remissvar lämna våra synpunkter på utredningen förslag. Kom med synpunkter då det är en mycket viktig remiss. För att få igång debatten har vi här försökt plocka ut de förslag som så här långt känns mest angelägna att diskutera.

LSS-kommitténs förslag: Staten ska ha ett samlat huvudmannaskap för beslut om och finansiering av insatsen personlig assistans. Även beslut om tillfälligt utökad behov läggs över på staten. För övriga insatser föreslås ingen förändring av huvudmannaskapet.

Den stora frågan är de besparingar som föreslås. Tillsammans och genomförda fullt ut lämnas förslag till åtgärder inom området personlig assistans som förväntas ska leda till att den årliga kostnaden för assistansersättningen under åren 2010–2013 successivt minskas med omkring 3 miljarder kronor. Det motsvarar knappt 15 procent av de beräknade kostnaderna år 2010. Så stora besparingar måste leda till försämringar och att de handikappolitiska målen naggas i kanten.

Fortsatta kostnadsökningar kan, enligt kommitténs bedömning, hota assistansreformen och minska möjligheterna att använda samhällets resurser för att utveckla andra stöd- och serviceformer.

LSS- kommitténs olika delförslag:

- Rätt till insatsen personlig assistans förutsätter att man når upp till 20 timmar per vecka i grundläggande behov. Det innebär att en stort antal personer kommer att förlora rätten till personlig assistans som man idag har. De kommer istället att bli hänvisade till en ny insats, med kommunen som huvudman; personlig service med boendestöd. Rätten till personlig service med boendestöd ska avse högst 40 timmars stöd per vecka. Förslaget om insatsen personlig service med boendestöd är kopplat till att ledsagarservice försvinner som LSS insats. Rätten till denna nya insats bör, säger man, utgå från definitionen av hemtjänst, men ge den enskilde rätt till ett beslut som avser direkt stötid. Man föreslår att personlig service med boendestöd alltid ska beviljas i tid och inte enbart i insatser för att möta olika preciserade hjälpbehov. Tid ska beviljas för en representativ period av dagligt liv, men

kunna användas flexibelt utan att vid varje enskilt tillfälle bindas till de moment som tagits med vid bedömningen av stödbehovet.

Kommentar: Det som kan tyckas bra med detta förslag är att personer som idag ligger i gränslandet mellan LSS och SoL och är hänvisade till den traditionella hemtjänsten kan komma ifråga för denna nya LSS insats. Det riktigt dåliga är begränsningen till 40 timmar i veckan. Många av de som med detta förslag förlorar sin personliga assistans kommer att drabbas av stora försämringar, som negativt kan påverka hela deras sociala liv. Begränsningen i tid som förslås måste också ifrågasättas utifrån att även ledsagning ska rymmas inom dessa 40 timmar i veckan. Kopplingen till hemtjänsten är tvivelaktig och onödig. Ett dåligt paketerat förslag, som kunde ha blivit något bra.

- Det ska införas ett krav på både grundläggande behov och andra behov för rätt till personlig assistans så att den som enbart har stadigvarande omvårdnadsbehov inte kan beviljas personlig assistans. Barn och unga ska dock, tills de fyllt 21 år, ha rätt till personlig assistans även om de endast har grundläggande behov.

Kommentar: Det är viktigt att bedömningarna här blir riktiga. Misstag kan för den enskilde få ödesdigra konsekvenser. Personer med mycket stora assistansbehov kan då riskera att helt bli utan personlig assistans.

- Dubbel assistans ska beviljas först efter att möjligheterna att tillgodose behoven genom hjälpmedel och bostadsanpassningar har prövats.

Kommentar: Kan vara ett rimligt förslag om detta sköts på ett riktigt sätt.

- LSS ska förtydligas så samtliga behov utreds och beräknas efter en enhetlig modell. När det gäller personlig assistans ska även de andra behov som den enskilde har utöver de grundläggande behoven och som gäller aktiviteter i samband med boende, delaktighet i samhällslivet, träning och egenvård ska omfattas.

Så här resonerar man: Det handlar om två typer av behov: dels de grundläggande behov som anges i LSS och som ligger till grund för rätten till personlig assistans, dels vissa andra hjälpbehov. Behovsbedömningen ska även i fortsättningen avse en "typsituation", dvs. en representativ del av den enskildes dagliga liv under den tidsperiod som ett beslut om personlig assistans avser. Situationen måste så långt möjligt kunna beskrivas av den enskilde i förväg och utredas och beräknas på ett systematiskt och för hela landet enhetligt sätt av Försäkringskassan. Beskrivningen ska omfatta situationer där den enskilde behöver hjälp för att personligen utföra vissa aktiviteter. En möjlighet är att Försäkringskassan först urskiljer assistansbehov som sträcker sig över hela dygnet och där de aktuella aktiviteterna går i varandra eller avser den enskildes hela livssituation. Ett sätt att motivera assistansersättning under dygnsvila, som nämns i utredningen, är om den assistansberättigade inte själv klarar av att larma om hjälp vid behov. När det gäller personer som inte bedöms ha behov av assistans under dygnsvilan föreslås att behoven prövas mer ingående. Endast aktiva insatser för att tillgodose ett personligt behov hos den assistansberättigade ska kunna ge rätt till assistansersättning. Att ha tillsyn över någon bedöms inte som en aktiv åtgärd och kan således inte berättiga till personlig assistans/assistansersättning, enligt det resonemang som förs av utredningen. Föreligger ändå behov av annans närvaro under sådan tid får annat stöd prövas. Detta innebär t.ex. att all den tid den assistansberättigade är vaken inte utgörs av motsvarande tid för personlig assistans. Istället kan det bli fråga om att personlig assistans här beviljas som punktinsatser. Ett sådant arbetssätt kan, tror utredarna, leda till ett bättre bemötande av

personer med mycket omfattande assistansbehov och dessutom ett effektivt utnyttjande av Försäkringskassans administrativa resurser. En enhetlig metodik som denna bör, enligt utredarna, kunna leda till att antalet beviljade assistanstimmar efter en genomförandeperiod på två år i genomsnitt kan komma att ligga på 100 beviljade assistanstimmar i veckan. Man räknar med att detta ska ge en besparing på 2,1 miljarder. Modellen är hämtad efter hur behovsbedömningarna idag görs i Örebro län.

Kommentar: Det är här de stora pengarna ska sparas. Förslaget är farligt. Det öppnar för bedömningar och myndighetsutövning som har som fokus att minska antalet timmar. Inte i första hand att uppnå de handikappolitiska målen. Vi ser en stor risk att du som enskild assistansberättigad blir utsatt för rimlighetsbedömningar; att dina egna val om hur du vill leva ditt liv kommer att granskas och ifrågasättas. Här måste vi alla vara mycket uppmärksamma på utvecklingen. Vi måste kräva att utarbetandet av bedömningsgrunderna inte får ske i slutna myndighetsrum.

- Regeringen bör undersöka möjligheterna till en gemensam finansiering av stat och landsting av personlig assistans som utförs i nära anslutning till sjukvård.

Kommentar: Det är en brist att man inte löst problemet med att kunna ha kvar sin personliga assistans under sjukhusvistelse.

- Bestämmelser införs i LSS för att stärka barnens ställning inom lagens tillämpningsområde och barns rätt att få relevant information och att komma till tals beträffande åtgärder som rör dem införs i LSS.

Kommentar: Självklart bra.

Som sagt detta var ett begränsat urval av de förslag som nu lagts fram av LSS – kommittén med tonvikt på personlig assistans. Hela betänkandet finns på regeringens hemsida: www.regeringen.se/sb/d/10057/a/109952

Regeringens budgetförslag

Vad vi kan se så är det NOLL satsningar. Vi hittar inte ett enda nytt initiativ som gäller människor med funktionsnedsättningar.

Ny strategi för tillgänglighet

Regeringen, representerad av äldre- och folkhälsominister Maria Larsson, infrastrukturminister Åsa Torstensson och Sveriges Kommuner och Landstings ordförande Anders Knappe kallar den nya strategin krafttag på bred front för att öka tillgängligheten. Strategin bygger på ett samarbete med Sveriges kommuner och Landsting, SKL. Den presenterade 25 september. Vi har hört det förut är vad som omedelbart slår en när man tar del av pressmeddelandet och att ordet krafttag gör sig bra på presskonferenser.

Vad består nu dessa krafttag av:

Regeringen beslutade den 4 oktober 2007 att tillsätta en statssekreterargrupp med uppdrag att påskynda arbetet och ta fram en strategi för hur målen rörande tillgänglighet i handlingsplanen ska nås. I gruppen har ingått företrädare för Socialdepartementet, Näringsdepartementet, Miljödepartementet och Finansdepartementet. Samverkan har skett med Sveriges Kommuner och Landsting. Gruppen har letts av statssekreterare Ragnwi Marcelind på Socialdepartementet.

SKL kommer att stimulera tillgänglighetsarbetet genom att främja informationsutbyte mellan kommuner samt genom att lyfta och diskutera frågan om tillgänglighet under olika

aktiviteter. Man kommer i första hand att använda återkommande konferenser och utbildningar som riktar sig till politiker och tjänstemän i landets kommuner som plattform för arbetet.

I samverkan med Handisam kommer SKL att stödja och inspirera kommunernas initiativ och planer på tillgänglighetsområdet, bland annat genom nätverksträffar och det s.k. E-verktyget. Genom ett fördjupat samarbete med Boverket kommer SKL också att kunna erbjuda riktade fördjupningsutbildningar för politiker och tjänstemän som särskilt arbetar med tillgänglighetsarbetet i kommunerna.

Sent ska syndaren vakna. Men förmodligen behöver vi se till att han blir väckt igen. Och igen.

Bristande tillgänglighet som en form av diskriminering utreds

Hans Ytterberg, i dag HomO, blir generaldirektör i Regeringskansliet. Ytterberg kommer i Integrations- och jämställdhetsdepartementet främst att utreda och komplettera beslutsunderlaget om bristande tillgänglighet för personer med funktionshinder som diskriminering. Hans Ytterberg har bred erfarenhet av rättighetsfrågor och frågor om diskriminering. Han arbetar i dag som ombudsman mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO).

Regeringen har i propositionen "Ett starkare skydd mot diskriminering" bedömt frågan som angelägen och kommer nu att komplettera Diskrimineringskommitténs överväganden med ytterligare underlag.

- Tillgänglighet är viktigt - det handlar om mänskliga rättigheter och allas möjligheter till delaktighet, säger integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni. Kvarvarande frågor som rör tillgänglighet måste klargöras så att vi kan gå vidare med frågan.

I uppdraget ingår att utreda om "underlåtenhet att vidta åtgärder mot bristande tillgänglighet för personer med funktionshinder" skulle kunna regleras som en form av diskriminering. Förslagen ska avse de samhällsområden som omfattas av regeringens proposition "Ett starkare skydd mot diskriminering" och som i dag inte har en sådan reglering. Att beskriva och analysera vilka konsekvenser det skulle få ingår också i uppdraget.

<http://www.regeringen.se/sb/d/10332/a/111298>

Mäns våld mot kvinnor

FÖR är engagerade i projektet Mäns våld mot kvinnor med funktionsnedsättningar. En rapport från Handu presenterade våren 2000. Den har bland annat resulterat i en ansökan hos arvsfonden om en studiehandledning. Synskadades Riksförbund, SRF, är ansvarig för ansökan och de förbund utöver SRF som var delaktiga i Handu rapporten är även medansvariga i ansökan om studiehandledningen.

En arbetsgrupp med representanter för förbunden arbetar nu med att ta fram studiehandledningen. Den beräknas bli klar under hösten. Birgitta Andersson representerar FÖR i arbetsgruppen.

Syftet med studiehandledningen är att öka kunskapen bland kvinnor i förbunden om mäns våld mot kvinnor med funktionsnedsättningar och stärka dialogen med männen om vårt gemensamma ansvar att förhindra våldet. Det är Birgitta Andersson som representerar För i detta arbete.

Kulturministerns klaverklamp

I en debattartikel skriver HandikappHistoriska Föreningen (HHF) om den nonchalans man tycker att kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth visar genom att under ett och ett halvt års tid inte besvara HHF:s skrivelser och sedan hänvisa till socialministern. Det menar HHF vittnar om både ointresse och en förlegad inställning i handikappfrågor.

www.hhf.se

25 år Independent Living-rörelse i Sverige

Independent Living – rörelsen i Sverige arrangerar på Hotel Scandic Continental vid Centralstationen, Stockholm 28-29 november 2008 en konferens då man i år fyller 25 år.

I december 1983 introducerades Independent Living-filosofin och dess arbetsätt i Sverige. Vårt 25 årsfirande ger oss tillfälle att fråga hur långt Independent Living-rörelsen har kommit och vart vi är på väg? Vad kan vi lära oss av våra utländska kollegor? Konferensen den 28-29 november granskar utvecklingen av IL, den internationella medborgarrättsrörelsen av människor med funktionsnedsättningar i Sverige, Europa och resten av världen.

I konferensen deltar bland annat Judy Heumann och Marilyn Golden, USA, Bente Skansgård, Norge, Kalle Könkkölä, Finland, Shoji Nakanishi, Japan, John Evans, Storbritannien, Horst Frehe, Tyskland och Jos Huys, Belgien. Tillsammans med företrädare för den svenska handikapprörelsen, tjänstemän i statsförvaltningen, forskare och politiker diskuterar vi vad rörelsen i Sverige och andra länder åstadkommit. Frågor som kommer att diskuteras är: Har vi kunnat påverka lagstiftningen? Har vi ändrat samhällets och vår egen syn på människor med funktionsnedsättningar? Har vårt arbete lett till konkreta förbättringar i människors liv? Med vilka mål och medel ska vi fortsätta vår kamp för fullt medborgarskap, självbestämmande och självrespekt?

<http://www.independentliving.org/25years2008/inbjudan.html>

MED FÖRHOPPNING OM INTRESSANT LÄSNING

Lars Hagström

lars.hagstrom1@comhem.se